

بیان آبرونیک در هوپ‌هوپ‌نامه علی‌اکبر صابر

۱. رامین محرمی*، ۲. ثریا کریمی یونجالی**

۱. دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
۲. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۱۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۱/۲۷)

چکیده

آبرونی، شگردی بیانی است که در آن بین تظاهر و واقعیت، تضاد وجود دارد و مخاطب حقیقت گزاره را در ورای ظاهر استنباط می‌کند. آبرونی انواعی دارد که عبارتند از: کلامی، بلاغی، موقعیت، تقدیر، نمایی، رمانتیک، سقراطی و رادیکال. علی‌اکبر صابر برای برجسته‌سازی کلام خود و بیان مقاصد خویش از آبرونی بهره برده‌است، تا از این طریق بر نفوذ و گیرایی سخنش بیفزاید و بر خواننده تأثیر گذارتر باشد. مسائل سیاسی، اجتماعی و دینی از مهم‌ترین موضوعاتی است که در اشعار صابر به شیوه آبرونی مطرح شده‌است. در اندیشه صابر، تقابل مفاهیم عقل‌گرایی و خرافه‌گرایی، میهن‌پرستی و مداخله‌جویی عوامل بیگانه، آزادی و استبداد، جهل‌پیشگی و آگاهی‌مداری، سکوت و اعتراض، پیشرفت و پسرفت و موضوعات متعدد دیگر، بستری مناسب برای خلق کلام آبرونیک فراهم کرده‌است. صابر با بهره‌گیری از شیوه کلام آبرونیک و با دوگانگی بیانی خلاف انتظار، اوضاع سیاسی و اجتماعی نامساعد عصر خود را بازتاب داده‌است و با سلاح آبرونی، به مبارزه با صاحب‌قدرتان ریاکار برخاسته‌است. در این پژوهش، با رویکرد توصیفی-تحلیلی، به تبیین انواع آبرونی در اشعار علی‌اکبر صابر پرداخته شده‌است. بسامد بالای آبرونی واژگانی و بلاغی در اشعار صابر، نشانگر رویکرد هدفمند صابر در استفاده از زبان آبرونیک در پیشبرد اهداف انقلابی خود است.

کلیدواژه‌ها: آبرونی، علی‌اکبر صابر، هوپ‌هوپ‌نامه، طنز.

* E-mail: moharami@uma.ac.ir (نویسنده مسئول)

** E-mail: sorayakarimi087@gmail.com